

Ese de trei ori in septimana: Mercuri-a, Vineri-a si Domineo'a, cand o oala intraga, cand numai diumetate, adeca dupa momentul impregiurailor.

Pretul de prenumeratiune:

pentru Austria:	
pe an intreg	7 fl. a. v.
diumetate de an	4 " "
patrariu " "	2 " "
pentru Romania si Strainetate:	
pe an intreg	15 fl. v. a.
diumetate de an	8 " "
patrariu " "	4 " "

ALBINA.

Prenumeratiunile se fac la toti ad. corespundinti a-i nostri, si d'adrepul la Redactiune: Stadt, Wallfischgasse Nr. 8, Mezzanin, unde sunt a se adresá si corespundintiele, ce primesc Redactiunea, administratiunea seu speditur'a; câte vor fi nefrancate, nu se vor primi, era cele anonime nu se vor publica.

Pentru anuncii si alte comunicatiuni de interes privat — se raspunde cate 7 cr. de linie, repetitile se fac cu pretiu scadut. Pretiu timbrului cate 30 cr. pentru una data, se antecipa. Speditur'a: Mariahilf, Windmühlgasse Nr. 29. unde se primesc insertiuni.

Viena 13/25 sept.

Multi barbati de stat nutriau credinti'a inca pre la inceputul acestui seculu ca compusetiunea poliglota a monarciei austriace nu póte fi fericire pentru acest imperiu.

In timpurile nóstre devenind ideia de unitate nationale tradusa in fapta prin multe locuri, politici austriaci privind aceste evenimente in mare parte se alaturara credintiei celor numiti mai sus, — si astadi nu a rare ori vedem prin diuarie cum unii arunca parte mare de rele a supra poliglotei, si se tanguiesc ca Austria n'ar avé asemenea ideia in stare a descepta entusiasmul popóralor.

Noi n'am poté subscrie acésta credintia, ci mai vertos suntem convinsi ca ideile subline nu lipsesc, ci numai imbratisiarea receruta n'a sosit inca. Daca unele state se 'ntusiasma pentru gloria, altele pentru unitate nationale, s. c. l. Austria n'are se scrie pe stindardele sale de cat infratirea tuturor popóralor, si atunci suntem pre securi de entusiasmul tuturor membrilor nepreocupati ai compusetiunii poliglote, de simpatia tuturor natiunilor culte. Austria prin acésta si póte intemeia un venitoriu mult ferice, va poté totodata servi de model pentru venitoriu tuturor statelor cum natiunile libere de suprematisari au se tientésca la infratirea lor, seu — dand estensiune ideii — la infratirea tuturor natiunilor pamentului, una familia omenésca. Tendintiele universali ale culturai si civilisatiunei ar conveni intr' acésta cu programul politic al monarciei austriace, facend siervitiu fora indoiéla mare.

Pentru ca acésta e convingerea nóstra, nu ne putem duce legati la ochi in bratiile dualismului, neci ale federalismului grupelor istorice, cu atat'a mai putien in ale centralismului. D'aci nu ne surprinde vedind cate pedece are organizarea constitutiunale a monarcei, pana ce ómeni de partite istorice lucra la ea. Nu putem concede ca istoria Austriei — de cand existe imperiul sub nume de Austria — ar fi atat de gloriósa, in cat cu veri ce pretiu se incercam a trage venitoriul pe capt'a trecutului.

Infratirea definitiva nu e cu potintia de cat numai prin egalitate, si acésta cu privire la limbe, caci prin acestea se manifestá individualitatile natiunali.

— Imperatul Napoleone petrece la scaldele de la Biariti, acolo va fi si principele Gorciacof, contele Károlyi, contele Goltz, principele Metternich va merge dupa sosirea lui Moustier in Paris, mai tardiu — e probabile ca si Bismark. Pre semne se va ferbe acolo cestiunea orientala, daca cumva pana la vr'o contielegere nu va fi degia férta si mistuita.

— A séra prin unele cercuri de Viena, cand si cand bine informate, se latise faim'a ca Sultanul a retras conditiunile ce le facuse pentru recunóscerea Domnitoriului Carol, si ca recunóscerea a urmat. Acésta faima inse nu se adeveri pana in aceste mominte.

— Scirile din orient descriu invingerea ce trupele turcesci cascigara a

supra rescolatilor. Confrontate cu celea din trecut, vom veni deocamdata la rezultatul ca scirile din isvor turcesc ne insiéla pe turcie, éra cele lalte pe grecie.

O voce din Transilvania.

Intre cele multe si momentóse intrebări, a caror'a deslegare atinge de aproape interesele natiunii nóstre, sta fara indoiéla cestiunea Transilvaniei in ordinea prima. Deci cu bucuria am observat, ca st. f. „Albina“ mai deunadi intr' un articol, intitulat „Pusetiunea Transilvaniei“ incepú discusiunea acestei teme pre momentóse. Impregiurarea, ca desbaterea cestiunii acesteia din mai multe laturi, ar fi numai intru interesul natiunii, me indémna si pe mine, a dá publicitatii opiniunea mea nepreocupatoria in acésta privintia.

Nu mai e de lipsa de a constatá, ca intrebarea, in ce referintia va stá Transilvania cu Ungaria? nu numai pentru noi Transilvanenii, ci pentru intrég'a natiune romana din Austria, e o intrebare vitala. Atat de putin avem de a documentá, ca vitalitatea natiunilor se mesura dupa intensitatea acelor poteri morale, ce le desvólta densele la deslegarea unor cestiuni de interes vital pentru ele.

Adeveruri, din cari urméza al treile, ca natiunea romana, daca nu voiesce se comita crim'a de sinucidere morala, trebuie se esercie prin ablegatii romani transilveneni, influintia cea mai mare a supra deslegarii acestei intrebări, pentru aperiarea drepturilor si demnitatii sale. Daca intrebam acum'a fatia cu acestea, ca ce s'a facut pana acum din partea acestor domni in asta privintia? apoi trebuie se raspundem cu cea mai adanca durere: „nimica.“ Eu sum in asemenea mod convins atat despre tendintiele lor oneste, cat si despre tactul lor politic; deci nici nu póte fi intentiunea mea, a dá criticeii portarea acestor domni si inca mai putin a influintia actiunea lor viitoria prin óre cari sfaturi: totusi cred, ca suntem detori adeverului si dreptei nóstre cause, de a constatá, ca domni acestia prin procedur'a lor neunanima n'au facut alta, de cat ca au detras de adrepul esistintiei romanilor si intereselor romane in Transilvania. La intrebarea cea mai simpla, ce pusetiune ocupa romanii transilvaneni catra diet'a din Pesta? noi astadi nu suntem in stare de a raspunde, nici cu negru nici cu alb. O fapta trista, care si-afia caus'a in lips'a unei reprezentantie natiunale a romanilor transilvaneni. Caci intr' adever, impregiurarea, ca unii dintre acesti domni, chiar in contra declaratiunii nóstre din Clusiu, s'au prezentat in diet'a din Pesta, ne indreptatesce atat de putin, a numi portarea romanilor fatia cu acésta dieta activa; cat ne ar indreptati fapt'a a o numi pasiva, pentru ca altii dintre acesti domni, éra numai din pareri individuale, nu s'au aretat acolo. In amendoue casurile numai atat'a s'ar poté dice, ca óre care reprezentante a ver unui cerc de alegere a caletorit la Pesta, — éra alt reprezentante din alt óre care cerc si-a crutiat

ostenéla de a caletori: inse atunci de loc nu póte fi vorb'a de reprezentantii seu reprezentantia natiunii romane si inca mai putin de órecare portare a ei.

Daca nu voim dara, se ne previna intemprările, atunci mai nainte de tóte ne trebuie o reprezentantia. Acésta inse, cum am vediut, nu o avem degia prin aceea, ca ni a succes, si pe langa un mod de alegere — octroat in spiret necorespondiatoriu principiilor celor mai subline pentru a caror'a realizare se lupta constitutiunile si civilisatiunea moderna — si pe langa tóte intrigele contrarilor nostri, a onora cu increderea nóstra pe unii barbati: ci o vom avé numai si numai atunci, cand acesti barbati, fie cat de putini le numer, (ce ar fi numai cu o cauza mai mult pentru ei) se vor constitui intr' un corp solidariu, si apoi corpul acest'a, ca adeveratul reprezentante al intregii natiuni, va aduce concluse pentru pastrarea intereselor ei, concluse — caror'a trebuie se se supuna fie care, care pórtá la inima binele natiunii sale. Atunci si numai atunci póte fi vorb'a de reprezentantia unei natiuni. Dar acésta e si intr' adever minimul ce-l póte acceptá o natiune de la acei barbati, in a caror'a mani a pus mandatul pentru aperiarea drepturilor si demnitatii sale. Adunandu-se cum e probabil, cat mai de curund „dieta“ din Pesta, se apropia de noi si deslegarea acestei intrebări momentóse; si asiá dara e timpul, ca natiunea se se pregatésca de a poté pasi, ca pana acu, si intre impregiurările de astadi, corespundiatoriu onórei si demnitatii sale. Acésta din parte-mi o sper cu atat'a mai vertos, cu cat sum convins, ca domni aceia, cari sunt chiamati in linea prima a se apuca de lucru, vor sci atat de bine, ca veri care roman, ca iubit'a nóstra natiune n'are alte arme spre despusetiune, de cat dreptul etern si solidaritatea, inse arme, cari bine intrebuintiate pot face minuni. Daca dupa tóte acestea, s'ar mai aflá si astadi, ce inse nu cred, intre ablegatii transilvaneni, ver unul, care numindu-se roman adeverat, s'ar mai opune infiantarii acestei solidaritati, pentru noi neincungiat de lipsa: atunci ca se o spunem apriat, acel'a are numai alternativ'a, a-si depune mandatul, pentru care nu se semte calificat, seu a acceptá tóte urmarile grelei respunsabilitati ce si-ar impune-o el insusi. —m—

De langa Carasiu in 8/20 sept. 1866.

(V.) Éca-mi si a cince corespundintia din caletoria. Voiu se me ocup si ael de cause felurite, si mai nainte de tóte de cestiunea politica, ce este la ordinea dilei.

Prin partile Banatului, cate atinsei in dilele trecute, mult se mira intieligintii nostri, cum acei frati, cari d'un timp in cóce incepura a pledá pentru federalismul programului slav, nu vor se precépa, ceea-ce e evidinte si s'a atins de repetite ori si in „Albina“, cumca adeca acel federalism se tiene mortisii de basea — quasi istorica, si staruesce la formarea de cinci grupe — natiunali, dintre cari trei slavice, un'a nemtiésca si un'a magiara, ér pre romani va se-i imbéte cu principiul egalei indreptatiri natiunali, chiar precum o patiram sub Bach si Schmerling.

De un federalism pre temeul natiunaltatilor geneteco pana acum'a inca nici vorba nu se face in cercurile federalistilor slavi. Deci se bagam bine séma, ce vor slavii dupa programul lor de pana acum'a, si vom aflá, cumca ei nu vor alta, de cat — prin maiortatea grupelor lor, maiortate in consiliul corónei, vot decisiv in conducerea afacerilor, imperiului, in croirea sórtei popórelor austriacc. Cine — dupa sperint'a trecutului, nu vede, ca tienti'a finale nu póte se fie alt'a, de cat slavizarea Austriei! Va se dica: tot aceea ce au atientit Bach si Schmerling si cu ei si dupa ei toti centralistii prin centralisatiune pentru nemti, si ce atientesc magiarii prin dualism pentru predominarea elementului lor, tot acésta se vede ca doresc si slavii federalisti pentru slavism, numai ca acésta din urma tendintia, cu privire la marimea elementului slav in monarcea si afara de monarcea, cauta se ni se infatiosieze ca un'a mult mai periculósa de cat ambele cele lalte. Deci eu asiá cred, ca acésta consideratiune e caus'a pentru care o parte mare a barbatilor nostri infieleginti, si anume aceea, pre care pana aci eram dedati a-o vedé tot in fruntea miscarilor nóstre, adi stá locului si — astépta pana se mai inainta frementatiunea interna a elemintelor si se se limpediésca mai bine interesele si referintiele recipróce. Pana atunci — cred ca fac o sminta mare, toti ceice pun si ei umerul la radicare si realizarea programului slavilor federalisti, chiar ca cei-ce inaintea dualismul magiariilor seu centralismul vienesilor. Dealtmintre se fim drepti si se reconóscem, ca adi intr'adever e si un lucru nespus de greu, ca se apuce la noi cine-a inciativa; dupa ce de vre-o diece lune incebe din o parte cunoscute o parte ce potdeun'a a fost un'a contrarilor nostri, ca din sistema se respandira atate prepusuri, banuele si barfele a supra celor mai activi corifi natiunali, in cat aceia adi — póte si obositi si disgustati, se vor semti fericiti, ca pot — „bene latere.“

Cu tóte acestea, dupa cum me informai eu de curend de la persóna renumita si dóra cea mai bine informata in causele nóstre politice-natiunali, slavilor federalisti li s'a facut la timpul seu din partea romanilor tot felul de observatiuni si exceptiuni cu privintia la programul lor si la interesul tuturor popóralor, ér mai anume a romanilor; atunci inse li s'a dis romanilor, ca de o reorganizare a monarcei pre basea unui federalism nationale, adeca dupa programul romanilor de la 1849 si respective alui Mocioni de la 1860 — sub regimul de fatia, Belcredi-Mailath, nu póte se fie nici vorba. Asta declaratiune a cautat se impuna romanilor o mare reserva fatia cu slavii, si ar fi de dorit, ca acésta necesitate se o precépa bine toti intieligintii natiunei.

Partia nemtiésca-federale, ce de curend si incepú a desbate si formulá programul, trebuie se marturisim ca se apropia mult de principiile si interesele nóstre, ér aoca parte a federalistilor slavi care, reprezentata prin „Zukunft“, incérca a se intielege cu ea, se vede ca semte importantia si necesitatea spriginirei nóstre in lupt'a politica. — Se fim numai noi intielepti si solidari, si — ne vom convinge, ca nici un program al partilor straine nu se va poté introduce si realizá fara conlucrarea nóstra. —

Acum se me abat la cause mai specialii, — si — fiind ca scriu din diecesea Caransebesiului, fie-mi iertat a aminti ceva din aceea — dar nu reu, nu despre scóle si invetiatori, ci — despre sidosis si conventiune, fiind ca „Albina“ provocá mai de unadi cu tot zelul si tóta serio-sitatea, ca acestea se se respundia episcopului cat mai regulat, pentru ca eppul se nu suferé lipsa si scadere. Am intrebat giur in pregiur pre cei respectivi, ca cum stá treb'a acésta? Si am aflat, ca — da, in unele locuri, si mai anume unde se afla nentielegeri confesionali seu si numai cause pentru atari, conventiunea de fel nu, ér sidosis'a pre putin se platesce; in partea cea mai mare inse, anume in tóta-mili-

ti'a se răspunde — conveniunea binisior, ér sidosi'a cat de bine, ba mi se afirma din mai multe parti, chiar de catra preuti, cà in poterea unui conclud consistoriale — preutilor li se urcara tapsele sidosali la duplu, si cà si asiè le respund fora dificultate, numai ca se nu suferè lipsa si scadere prè Santi'a Sa dl episcop nationale! Asemene si capata competintiele sale si dnii protopopi, macar cà si densii si-au urcat pretensiunile, si nu se mai multumesc cu porumb, ca sub serbi, ci cer grau curat, ma de l'ar luà bietul preut ori-de unde, apoi nici de vre o rescumperare nu vor se scie, ci preuti cauta se incarca carul si se-si care darea — adese ori 4 — 5 si 6 mile departe pan' la dl protopop!

Tôte aceste impregiurari striga in gura mare: „Sinod, sinod!“ intru interesul tuturor.

Ved cà voi se devin éra-si prè lung, si pentru aceea voi se amintesc numai inca unele in scurt pentru asta data, si mai nainte de tôte un'a cu privintia la marinimósele stipendii si ajutorie mocioniane.

Am audit in Temisióra, apoi am audit si in Logosiu, cumca tenerasii nostri parte mare, cat sunt suscepti intre stipendisti, decád cu zelul si diligintia; pentru cà, cum dic ei, Mocionescii sunt gratiosi si — nu detrag ajutoriul o data aplacit! Nu pot precepe usiuretatea astor tenari, si precum am intieles, ei prè curund se vor convinge spre daun'a lor, cumca — se insièla. De o camdata aud, cumca celor ce produsera calculi de cele prime emintie, ajutoriele de pana ad li se urcara, ér celor'a ce produsera calcule mai slabe, de cat ce aveau la primirea între stipendisti, de dupa aceste calcule, parte se scadiura sumele de pana ad, parte li se incuviintia tot acelea pre langa cea mai seriósa admonitiune pentru vinitoriu. —

A batut fórtè la ochi, cà aplicatiunile ce se dederà din Bucuresti prin „Gazeta Tr.“ dlui Manguica asupra societatei literarie si membrilor denumiti la ea, se potrivesc atat de mult cu cele ce citiseram tot despre acest obiect inca in Maiu in „Albina“ nrul 20. Fórtè ne bucuram, cà e asiè, precum de alta parte ni face mult ris, cà — cu barba négra, nu vre se intielegat!

Ciacova, 6 sept. v. 1866.

Prè stimatè dle redactor! In urmarea in ordinatiuni a Ilustritaii Sale dlui episcop diecesan al Caransebesiului Ioane Popasu, patruns fiind prè Santi'a Sa de imbunatatirea scólelor nóstre poporale, in tractul protopopiatului roman gr. or. din Ciacova convenira mai multi preoti, invetiatori si preparandi absoluti spre a tiené conferintia in privintia imbunatatirii metodului scolaru si spre a ajunge la grad mai inalt in afacerile scolare.

Cu acésta ocaziune si dupa finirea conferintii de demanétia in 5 septemvre a. c., patrungi fiir d totii in inima de meritele ce odineóra prè demnul de amintire fostul consiliariu scol. Constandin Ioanovicu, le a facut in favorul natiunei romane respeptive scólelor poporale rom. cu unanimitate tienura rogatiune ferbinte catra Ddieu pentru mantuirea sufletului lui, adeca se tienú parastas, la care a pontificat d. adm. protopopesc Ioane P. Seimanu cu alti doi preoti din Petroman

Catra finea parastasului se tienura dóra cuventari; un'a dè dl adm. protopopesc in carea cu logica prè senatósá. se aretara faptele cele prè nobile si demne de amintire a repausatului consiliariu scol. ce le a facut pentru scol. romanilor din Banat, éra alt'a de dl invetiatoriu primariu rom. gr. or. din Ciacova N. Nicolaeviciu pre care intru tóta estinderea ei odám, mai la vale, on. public spre cetire.

Sub decursul servitiului domnedieesc se potè ceti de pe fetiele tuturor cat de tare a iubit densii pre acel merit barbat al scólei, càci jale mare patruncese inimile lor éra ochii multor'a innotau in lacrimi. —

Éca cuventarea dlui invetiatoriu prim. N. Nicolaeviciu:

„Prè cinstite dle protopop, prè cinstitor dnii preoti, stimatilor frati invetiatori si mult o. dle comisariu!

De multe ori s'a dis, cumca scólele bine intocmite sunt fantan'a fericeiei unei natiuni; dara cati au fost cari si au pus tôte poterile pentru infintierea si imbunatatirea lor? — Trecut'a seculi preste seculi, si dulcea nóstra maica, natiunea, a fost tot nefericita, a fost catusiata in obedile intunerecului, a fost in lanturile robiei, a fost espua suferintielor ce le dictau intereselo celor ce se faceau conducatori; si si acésta tóta parte a natiunii noastre lumina, nu avea scóle bine intocmite s. a.

Dupa multe suspino si suferintie nenumerate ale maicei nóstre natiuni Provedinti'a binevol a i face usiorare, a scuturá lanturile sclaviei de pe manile ei, a i sterge lacrimile de suferintie. Indurarea in. guvern, neobosi'a activitate a prè demnului de amintire ordinea consiliariului scol. Const. Ioanovicu facura inceput pentru epoca nóua, fericitória pentru Romanii din Banat in parte, si pentru natiune in genere.

C. Ioanovicu, ca inspector scolaru, cale-toriá diu'a nóptea, prin tina si pe uscat, prin ger si caldura din sat in sat, si cu sfaturile lui intiepte deschidea inimile impetrite, le facea se sentiéca ca fericeia filor lor jace in imbunatatirea scólelor poporale.

Toti cei bine sentitori se bucura si astadi si maresc pre Domnedieu, binecuvantand zelul si activitatea bravului barbat, prin care scólele lor se asiediare pre base mai imbucuratória ce li promite si pentru venitoriu prosperare si lumina.

Domnilor! Tuturor ni este cunoscut cà repausatul barbat de scóle a fost parinte adeverat pentru invetiatorii din Banat, pentru cà el a sters lacrimile lor, imbunatatindu-le sórtea, imbunatatindu-le salarielo lor. El a fost stranepot adeverat al strabunilor nostri, al glorio-silor Romani, el a fost care in cele mai grele tempuri, pentru noi, odraslele romanilor, ca roman adeverat a medilocit se se propuna literile strabune in scólele nóstre, se se mai propuna si alte sciintie elementaro pre langa cele ce se propuneau. El a fost si adeverat urmatoriu al invetiaturii Mantuitorului nostru Is. Christos, avend in propus: lumina si cultivarea poporului roman. — Si cine nu scie, cata invetiatura a impraschiat el între invetiatori intruandu-i in medotul nou in prelegerile ce le tienú in Logosiu, Temisióra si Arad? In fine, trebuie se mai amintesc, cà el si pentru infintierea metropoliei nóstre gr. res. a fost neobosit in activitatea lui, tot asiá precum érá si pentru infintierea scólelor in multe sate.

Domnilor! Nu am destule cuvinte, ca se esprim tôte ostenele si meritele lui pentru scóla si invetiatori, deci dic numai: fie bine cuventat de noi toti si de posteritate, fie remunerat cu etern'a amintire a tuturor! Se dicem cu totul de t'acut'a natiunii si memorie'i lui Constandin Ioanovicu, odinióra inspectorul seclariu

pre care Proveduti'a binevol a lu chiamá la sine, — se-i fie binecuvantata! —“

BUCOVINA.

Afacerile bisericesci.

(Urmare din nr. 62.)

II.

Cine e indreptatit a luá parte la traptarea afacerilor bisericesci?

Deal se pare a fi greu a dá respuns precis la intrebarea acésta, totusi cugetám, cà greutatea jace mai mult in preocupatiuni de tot felul séu si in propuse de interes particulariu, de cum in obiectul intrebatiunii si intru interesul comun bine intieles al besericeei ortodocse.

Unii, afirma cu tarie, cà numai Episcopii sunt indreptatiti a tratá, adeca a se consultá, a decide si a esecutá decisiunile in tôte afacerile bisericesci; altii, mai slabind don rigórea celor d'antiau, conced si presbiterilor si diaconilor a luá parte impreuna cu episcopii; si éra si altii, pre cari inse cei de mai nainte i numesc democrati besericesci esagerati, éra cei d'antiau i repun in catalogul ereticilor impreuna si cu Calvin si Luter si chiar cu Arie, o spun pe fatia, cà si credinciosii laici, cari nu sunt imbracati cu haine lungi si cu darul preutiei sacramentali, sunt competinti a luá parte la traptarea afacerilor bisericesci impreuna cu clerul si cu episcopii.

Den parte-ne scim atat'a cu apostolul Paul in epistol'a sa catra Efeseni, cà precum buna-óra in organismul corpului omenesc are fie-care madulariu menitiunea sa, si precum organismul acésta vié dia fara de scadere si si implinesce menitiunea sa vitale numai atunci, daca fie-care organ e in activitate normale si nu in pasivitate aprópe de amortire, asiá si in societatea besericéca ca si in veri care societate organizata, póte fi sporiu si prosperitate in binele comun, daca fie care membru al societatiei besericesci e activ si implinesce ceea, la cari e chiamat dupa facultatea, trépt'a si darul ce i se dede.

Noi scim tot cu marele Paul in epistol'a sa catra Corinteni si cu S. Gregoriu, care face comentariu la cuvintele apostolului, cà neci un membru al societatiei besericesci nu e de trecut cu vederea, cu atat'a mai putien de eschis de la

FOISIORA.

O privire scurta critica

a supra poesielor dlui Vulcanu esite mai deunadi de sub tipariu in Pesta.

(Urmare.)

Am cetit si am esaminat poesioarele acéstea den fir in per cu bagare de séma fórtè mare, si am ajuns in fine la rezultatul urmatoriu: Literatur'a romana n'a castigat prin publicatiunea opului acésta cu un poet bun mai mult, càci unele den poesiele acéstea de abiè se'naltia pana la mediocritate; éra altele sunt de tot primitive si slabutie. >

Se cercám dara, de este adevérata dis'a acésta. Strofa prima den poesia intitulata „Cantecul meu“ suna:

Catu-e asta lume mare
Nu-e ca mine de strain;
De durare si 'ntristare
Vescediese eu ca si-un erin
„Neci am frati, neci am surori,
Pare-ti e'am cadit den nori.“

De ce se asémèna poetul cu crinul, si nu cu alta flóre, care nu jóca un rol atat de insemnat in lumea florilor? In strofa acésta, aflám cuvinte destul de multe, idei fórtè putine, éra poesia si mai putina.

Tot cu astfelu de insusiri sunt provediute si strofele urmátore, dintre cari mai reproducem strofa cea den urma numai de curiositate pentru naivitatea, cu care marturisese poetul fora neci o reserva, cumca e provocat de „Tatal Sant“ ca se ni tot cante precum urméza:

Tot cantá-voiu pana 'n fine
Me provóca Tatal Sant;
Si ar fi bine pentru mine
Ce se mai trase cu cand
„Neci am frati etc.“

Mare curagiu trebuie se fie avut poetul nostru, cand s'a incumetat se scrie sirele citate

mai sus. Ací mi aduc a minte de cel mai mare poet liric al Grecilor antici, de Pindar, care petruns fiind de consciint'a cà possede darul poetic in gradul cel mai innalt, a cutediat se-i adreseze lui Hiero Siracusanul ovintele urmátore. „Tie (Hiero) fie-ti iertat a petrece pre culmele stralucite de radiele sórelui, éra mie a stralucit prin intieptiunea immelor mele de parte naintea tuturor Elinilor.“ (In primul seu inm de invingere olimp.)

Lui Pindar i s'a putut iertá mai lesne o astfelu de eseporatiune.

Poesiór'a intitulata „La un invetiatoriu“ este de acél'a-si pretiu, casi cea premergátore. Nu sciu ce voiesce autorul de la invetiatoriu seu amat cand i pune intrebarea pre cat de naiva, pre atat'a de obscura:

Invetiatoriule amat
De ce m'ai si 'nvetiat?!

„Nu desperati.“

Acésta poesia, precum si multe altele de felul acésta, mirósa a Andreiu Muresianu, inse neci departe nu respira aerul resunetelor aelului. De asemene merit este si urmátoreá:

„Catra Andreiu Muresianu.“

Ací mi permit intrebarea dupa care regula de modestia póte scrie acél'a, ce candidéza si sengur la postul de poet, pasagiul urmatoriu:

Cáci Domnul cand voiesce, se face ceva bine,
Atunce el donéza natiunei un poet.

Vai de sufletul natiunii acéleia, care nu se donéza de la Domnul si cu alte bunuri, fora de cat numai cu poeti, si inca mai vai de acca natiune, care se donéza numai cu poetastri.

Apoi ce va se dica pasul:

O canta 'n ton de tunet,
Si 'n sópota de zefiri:

Am dorí se scim si noi, care e doin'a tunetului?

„Calicul.“

Poesiór'a acésta a fost nefericita indata la ocaziunea increstinaru sale prin numele ce i s'a dat la botez, pentru cà croul ei este numai serac, séu serman, séu lipsit, nu inse si calic, precum se vede den descrierea, ce i-o face poetul. Calic se póte numi si un om avut séu bogat, caruia inse i lipsesc o parte intregitóre a corpului ce si-a pierdut'o d. e. in resboiul de la Königgrätz, séu in alt chip cumva: inse un om de altmintea sanetos, carele n'are alta sminta, de cat cà-i lipsesc avere, séu bani, séu mosia, un om ca acésta-l batjocuresce autorul, daca-l numesc „calic.“ Altecum acésta ar fi se se fie, vedi dómnè, o poesia glumétia, inse ramul acésta de poesia, in care a voit se se incerce dl. autor, i-a succes mai putin de cat tôte celelalte; poesioarele Dsale de felul acésta dovedesc numai fórtè putin spirèt umoristic, li lipsesc tóta picanteria, tóta iscusint'a si poterea caricatória; in ele aflám galomozite peste olalta cuvinte verdi si uscate, si se deosebesc numai prin aceea de barfelele prosaice, cà sunt asiediate in stihuri, cari se riméza, si cari de multe ori devin lance de si triviale, precum se vede den strofa a dóu'a a poesiei intitulate:

„Poesi'a la sate“

Domnisorule potfesece,
Ca se dàm la porci malaiu!
Merg si cand re'ntorn, firesce,
Nu mai sóu ce plantasai.

seu strofa den urma:

Si cand é' me pun la mésa,
Si a serie incepui:
É' o cloasca vine 'n casa
Cu vr'o dóue dieci de pui,
Si-mi fac sgomot fórtè mare,
Apoi cand voiesc se-si scot,
Close'u chiar pe mésa sare,
Vérsa tint'a mea de tot etc.

As'ta va se dica este o poesia glumétia! Se fie crediut ére autorul intr'a devér, cumca cu astfelu de versuri póte se descepte umor intr'un public cetitoriu?

Domnul autor sémena sefie lucrat la versurile Dsale cu mare usiuretate, fiind cà nu si s'prè dat silintia se-si insusiéca un capital de cuvinte amesurat marimei materialului ce ni-l presinta in cartea Dsale. Si-a insusit vre-o cateva dicei de spressiuni pre cari caleresce purure, si cari se repetiese den poesia in poesia, den strofa in strofa, den sir in sir, cu o monotonia ne mai suferibila, si care nu are parchia neci la un poet roman den cati am cetit pana acum'a. De sórtea acésta sunt mai cu séma cuvintele,

mare, si fórtè mare; taro, si fórtè tare; ne'noctat si ne'contentit; mereu si tot mereu, etc. etc. Aflá-le-vor cetitorii poesilor acéstor'a. Acésta va se dica o lipsa de copia verborum, ce nu mai are esemplu.

Apoi se mai repetiese si delicatul cuvent „spurcat“ de atate ori, in cat la nisece fintie gingasie ou buna séma li se va casinú ceva reu, pronunciant de atate ori respicatiunea aceea atat de estetica. —

Mai provin ici colè si nisece imbinatiuni de cuvinte, cari n'au neci un intieles precum: patima amata, di sonora etc. etc.

Se trecem mai departe, ca se ne facem cunoscuti si cu modul de petrecere a poetului fatia cu adoratele sale, pre cari din lele si lelisióre nu le slobóde mai jos. Se-mi fie cu iertara daca-mi permit intrebarea: Toti ingerii poetici pórtá catrintio?

Éca cum converséza poetul cu o lelisióra de a Dsala:

„Eu ti-am scris . . .“

Eu ti-am scris o poesóra
Despre chipul teu placut,
Ér' tu dalba lelisióra,
O cununa mi-ai facut,
Si dicand cà se ovine
Ast'a cantaretilor,
O pusesi pe cap la mine
Suridiend incantatoriu. etc.

Se póte, oà poesioára aceea, ce dice poetul cà i-ar fi scris'o lelisiórei sale candva, va fi fost poesia, inse sirele acéste citate ad nu contin poesia, ci numai o naratiune simpla din partea poetului.

Dara cum canta Bolintinea nu in casuri de acéstea? Se audim:

Ia-ti arp'a de aur postul june
Si canta cáci ochi-mi de lacrimi sunt plini,
Si pentru acésta pe frunte-ti volu pune
Ghirlanda de erini. etc.

Dreptaceá Bolintineanu face poesia, éra autorul nostru face o enaratiune in stihuri, caruia i se cuvine ére cunun'a?

Éca mai departe cum plange poetul nostru la ocaziunea nescarui triumf de bucuria:

activitatea normala in organismul bisericesc. Asiá dice apostolul catra Corinteni: „Voi sunteți corpul lui eristos si madulari den parte. Si pre unii a pus Domnedieu in beserica: antaiu pre Apostoli, a dóu'a pe profeti, a treia pre dascalii, dupre accia pre poteri, apoi darurile vindecariilor, ajutorintiele, deregatoriile si felurile limbilor. In acest corp nu e un madulariu, ci multe. Cã de ar fi tot corpul ochiu, unde ar fi audiul? Si de ar fi tot audiul, unde ar fi mirosul? Éra acum a pus Domnedieu madulariile pre fie-cari dintru densele in corp, precum a voit. Cã de ar fi tote un madulariu, unde ar fi corpul? Éra acum cu adeverat multe madulare, éra un corp. Si nu póte dice ochiul manei: nu am lipsa de tine; neci capul piciorilor: nu am lipsa de voi. Ci cu mult ma veros madulariile corpului, cari se socotese a fi mai slabe, sunt mai de lipsa.“

Inca si acést'a seim den evangelia, cã credinciosii se numesc oi cuventátorie éra nu necuventátorie, prin urmare nu sunt judecati a fi muti, ci indreptatiti de a avé cuvent, cand e vorb'a de pascatóre si de staur séu de lana si lapte intru imbracaminte si nutretiu pentru pastori. In acést'a parere ne intaresce si apostolul Petru, scriind credinciosilor de pretotindeni si dicend: „Voi sunteți neam ales, preutia imperatéseca, rod sant, poporul innoirei, ca se vestiti bunetatiio celui ce v'a chiamat pre voi.“ Pre langa preuti'a sacramentale, ale careia trepte sunt trei, adeca: diaconatul, presbiteratul si episcopatul, mai este asiá dara in beserica ortodoxa si preuti'a mistica, de care sunt partasi toti credinciosii; si ca preuti intru intielesul acest estins, sunt credinciosii indreptatiti si indetorati, a vestí bunetatiio celui ce i-a chiamat, adeca a fi activi in cele ce nu sunt rezervate preutiei sacramentale; si de sustien teologiei nostrii denumirile lumeni, mireni si spiretuali, duhovnici, Weltliche Geistliche, spre a distinge pre credinciosi de organele preutiei sacramentale, li respundem cu cuvintele ap. Ioan si a sinodului besericeii ortodoxe de'n Rosi'a de la anul 1776, cumca lumeni, mireni sunt de numit numai cei lipsiti de darul Duhului s. si cei dedati postelor carnarie, credinciosii inse asemenea casl preotii, fiind insuflititi de spiretul evangheliei, merita impreuna numirea de spiretuali, duhovnici, Geistliche.

Condusi de principiile mintei sanetóse si nepreocupate precum si de respicamintele s.

scripturi, lamurite prin traditiunea besericeii universali, si nu de unele citate scóse de'n testnice de conchieri lipsite de tóta logicia, pronunçiam cu tóta seriozitatea, cã nu numai episcopii senguri cu eschiderea clerului si a credinciosilor, si nu numai episcopii impreuna cu presbiterii si diaconii, cu eschiderea credinciosilor; ci episcopii impreuna cu clerul si cu credinciosii sunt indreptatiti, a luá parte la traptarea afacerilor bisericesci, nu inse intru asemene si fara osebite de obiepte, ci fie-care plasa de organe bisericesci dupa mesur'a chiamarii si competintiei sale si cu privire la firea obieptelor.

Spre a fi mai bine intielesi in aceste pronunçiate, atingem de nou deosebirea, facuta in artichiul de nainte intru afacerile bisericesci, de cari diserem, cã sunt au religios-morali, au simple spiretuali, au materiali, si cumca afacerile religios-morali, la cari se numca simbolul rital si canonul, sunt de origine dumnedieésca éra cele simple spiretuali si materiali de origine omenéseca, si asiá desfacem profesul nostru in urmatórele propuseminte spitalii:

1. La traptarea afacerilor bisericesci religios-morali, cand e adeca vorb'a despre definirea si lamurirea dogmelor credintiei, séu despre intocmirea cultului dumnedieesc, séu despre defigerea legilor moralului crestin si de disciplinei bisericesci, cari afaceri sunt de origine dumnedieésca positiva, sunt competinti a luá parte numai episcopii, presbiterii si diaconii, ca organe ale preutiei sacramentale, ale caror'a fiintia e basata pre institutiunea dumnedieésca.

2. Participarea episcopilor, a presbiterilor si a diaconilor la traptarea afacerilor bisericesci religios-morali nu e asemenca, ci se deosebesce dupa mesur'a deosebirei dogmatice si canonice ale astor trei trepte preutiesci. Organele a tóte trei treptele discuta si se consulta impreuna in afaceri bisericesci, si fatia cu diaconii decid presbiterii, éra fatia cu presbiterii decid episcopii in poterea plenitudinei sacerdotii. Totusi decisiunile episcopilor in cause religios-morali, de nu s'ar impacá cu densele treptele inferióre séu si credinciosii, sunt pentru ei numai relativ obligatorie, éra absolut obligatorie pot fi numai atunci, daca cele decise de unul séu mai multi episcopi vor fi aprobate si intarite de colegiul episcopilor bisericeii universali.

3. In afacerile bisericesci simplespiretuali precum si in cele materiali, cari dupre firea lor sunt de origine omenéseca, sunt indreptatiti a luá parte, nu numai organele preutiei sacramentale, adeca episcopii, presbiterii si diaconii, ci si organele preutiei mistice, adeca credinciosii, si nu separat, ci impreuna cu organele ierarhice, si nu subordinat ca in afacerile religios-morali, ci cu asemene drept, de a disoutá, a se consultá si a decide. Dreptul acest'a este asiá de comun organelor ierarhice si credinciosilor, in cat in cause atari, adeca simple spiretuali veri ce decisiune e numai atunci legale si obligatorie, daca se face prin concursul membrilor societatii bisericesci de tóta plas'a, si prin urmare in cas de incunjur séu de eschiderea a unei séu altei plese constitutive a societatii bisericesci, partea cea remasa afara de concurs, póte dice cu tot dreptul: Quodcumque de nobis sine nobis neminem ex nobis obstringit.

4. Afacerile bisericesci simple spiretuali si materiali, in cari, impreuna cu organele preutiei sacramentale, sunt indreptatiti, a luá parte si mireni, sunt anume urmatórele:

- la infintiarca, diregerea si conducerea scólelor confesiunali publice de veri ce plasa, afara de institutele clericali, cari se tien de competintia ierarhice.
- la inspectiunea institutelor de crecere private, menite pentru tenoretul de confesiunea ortodoxa;
- la infintiarca, diregerea si supravighiarea institutelor de bine-facere sustinute prin ajutórie de la poporul ortodox, séu diz venitele averilor besericesci;
- la facerea de biserici si case de locuinta parochiali si episcopali pe calea concurintiei, séu din venitele averilor bisericesci;
- la facerea de incaperi pentru scóle si institute de crecere si de binefacere confesiunali;
- la dotarea clerului si a oficiantilor bisericesci pe calea concurintiei séu den venitele averilor bisericesci;
- la infintiarca si regularea teritóriilor parochiali, protopresbiterali, episcopali, metropolitani si patriarcali;
- la administratiunea averilor bisericeilor locali, si ale episcopielor, mitropoliilor si patriarchiilor, séu si ale averilor comune, asiá numite fonduri bisericesci;

i) la alegerea organelor preutiei sacramentale, adeca a pastorilor locali, protopresbiterilor, episcopilor, mitropolitilor si patriarhilor, precum si a functionarilor la scaunele administrative bisericesci;

Cumca in tóte aceste afaceri compete mirenilor in drept de participare nedisputabil, stã neclintit, de óra-ce decurge din firea acestor afaceri si e contestat de istori'a bisericeésca si de prass'a de astadi intre popórele ortodoxe de pretotindeni. Angustimea colónelor unei foi periodice nu ni concede de asta data a intrá in desfasurarea demonstrarei, ci numai indreptam pre cei ce se indoiesc, a frundiari fara de preocupare istoriile bisericeii ortodoxe den secelele primitive, deci istori'a si legile bisericesci si cetationescei din timpul imperiului bisantin, éra pe urma prass'a in statele ortodoxe, si credem, cã vor deveni la de asemenea convingere cu noi. Cu tóte acestea, de vom fi intrebatisine odio et ira si de ne va concede pretiós'a „Albina“ *) suntem gata a dá respuns, deslucire si demustru la veri cari obiepte din cele atinse.

(Va urmá.)

Romania.

Libertatea Individuale

Discurs tinut in sedint'a de la 24 aug. a Asociatiunii amicilor Constitutiunii.

(Fine.)

VI.

— In timpurile cele mai antice, domiciliul cetatiénului, a fost considerat ca un lucru sant si religios, la pragul caruia forti'a brutale a trebuit tot déuna se se opréseca. Marele oratore roman (Cicero, pro domo, 41) pe langa aceste dóue caractere considera vét'r'a cetatiénului ca o adeverata cetate, inaccesibile si imprenable, atat de fórte este scutul legii care-l protege. Acést'a ideia este o realitate atat in America, cat si in Anglitiér'a unde respectul ce se da domiciliului aduce intardiare chiar in privint'a esecutarilor civile. Idei'a despre domiciliu ar remaná neocompleta daca n'am ascultat pe Lordul Catham a supra acestui interesante subiect: „Omul cel mai serac póte se in-

*) Pre bucuos! cãci necesitatea clarificatiunii e constatata, ba o sentim doreros. Red.

„La unirea principatelor romane.“

Trecut'a timpul gelei, si-al patimiei strabune
Si dupa nóptea lunga adi diorile-au crepat etc.

Sermane diori! Trebuie se fie mancat pre mult, de óra-ce fura nevoite se crepe, séu se plesnéca, si inca cu ocaziunea unirii principatelor romane, — lucru fatal.

Séu strofa a nóu'a din:

„Eliberarea tieranilor din Romania.“

O! anima mea juna alinate a bate,
De marea bucurie me tem ca vei cre pá!

Da! la ocaziuni de acestea trebuie se fie poetii fórte moderati in bucuri'a lor, cãci la de'ncontra sunt in pericol ca se li crepe anim'a séu randi'a, si apoi cine ne va incantá pe noi cu poesii atat de sonóre?

In poesiiile acestea mai aflám, cum adeca vorbesce un poet cu cocieriul seu, si anume in:

„Ascépta rogu-te...“

Ascépta rogu-te pre tare,
Ascépta cocieriul placut;
Te rog se aibi tu indurare,
Ascépta inca un minut.
O las' se stee 'n loc caruti'a
Mai rabda inca un maná: etc. etc.

Trebuie de luat séma bine, cã aceste sie-se sire, ce le jertvesce poetul cociesiului seu, nu contin neci mai mult, neci mai putin, de cat:

„Ascépta cociesiule!“ se fie acést'a óre poesia? Tot acéi canta poetul mai departe:

Cãci fulgerul de'n ceru demica,
Sdrobesce stanc'a cea din nor,
Dar' anim'a - mi nu o despleca
Neci fulgerul durerilor. etc.

Daca sunt concesse intrebarile, apoi asiú mai intrebá, ce felu de stanca se mai afla si prin nori? Si apoi care fulger este mai tare, cel de'n ceru, séu dóra fulgerul unei dureri? In cartici'a acést'a se afla si nisece poesidre epice, deci se privim putinel si la acestea D. e.

„Longin.“

Acéi se afla intre altele si pasagiuri de felul urmatoriu:

La Daci intr'o inchisóre,
Jos afund,
Unde radiete de sóro
Nu patrund.

Unde omul pere
De-aerul spureat:
Acolo in fere
E Longin bagat.

Minunat sbor poetic, acést'a! Se vede cã poetul vol se esprime intunecimea cea mare den pivniti'a, in care fu bagat bietul Longin de catra regele Dacilor. Dara acólé mai aflám ce-va; aflám adeca cumca desi fu aerul den inchisórea lui Longin atat'a de spurcat, in cat alt om ar fi perit acolo, Longin inse remase teafér, in cat a trebuit se-i dee venin ca se-l póta ucide. — Taró barbat trebuie se fie fost acel'a!

Séu mai departe:

Tiene batali'a pica miit de daci,
Ca si de topóra, cranceni copaci etc.

De cand mai existe pe lume si copaci cranceni?

Séu:

Decebal s'omóra, é' ecéi ce scapara,
Toti se sterg cu iute, fug in alta tíera,
Patri'a frumósá góla o-au lasat,
Si strabunii nostri tíer'a au ocupat etc.

Cuvintele acestea sunt atat'a de prosaice, in cat pot stá in fie care carte de istoria a Daciei.

II. Despre cascaturi (hiaturi).

↳Daca un cuvent se finesce cu vocala plina, éra cela lalt cuvent, care urméza nemedilocit se'ncepe asidere cu vocala plina, apoi intalnirea acestor dóue vocale forméza o cascatura séu un hiat. Cascaturele sunt pét'a cea mai uritiósá pentru poesia, den caus'a acést'a cei vechi, adeca poetii greci si latini, ba de multe ori si oratorii lor, se'ngrigiau cu cea mai mare bagare de séma, ca se incunjure si se delature cascaturele den opurile lor. Cascaturele desmembréza si ologesc cursul cel regulat al versurilor, ele produc un felu de urlare animalesca nearticulata, prin care versurile devin schiopatande si sarbede. Acést'a se va vedé den citarea unei strofe pline de cascature, si anume din poesior'a intitulata:

„Odata si acuma.“

Dupa-aceia pentru-o fetitia
Palpitá anima mea,

Si de pe a ei guritia
Sarutat focos doria;
Si asiú fi mers di si nópte,
De amóra ei patruns,
Numai s'aud a ei síópte . . .
Asta una o-am ajuns etc.

Vedeti aci cu cata nejenare insira poetul o multime de cascature nemedilocit un'a langa alt'a, si apoi se nu-l junghie prin urechi pre un om cu audi bun, cand cetesce, si cand afla sunetele: a a, e a ei, i a, e a, ea ei, a ei, a u, a o-a? Aceste sunete in astfelu de 'ntalnire, si-au locul lor in prosa, séu in cantarea pe psaltichia, séu in chiuiturele de pre la vesolii, éra nu in poesia. O! cãci nu cugeta poetii nostri la acestea mai nainte de ce se apuca de facut versuri.

Se'ntielege, cã pentru compunerea de versuri fara cascaturi se cere timp mai indelungat, éra nu óre, in care se scuture cine-va versurile den maneca, cãci versurile de colórea acést'a custau apoi numai den cascaturi chiuitore. Cúm suna inse versurile fora cascaturi? se audim:

Veniti naluciri scumpe, dorintil, visuri maretie,
Cã paseri calatóre la culbul inlorit.
Veniti de'nganati vesel a mele tinoretie,
Cãci stéu'a fericiirii in ochi-mi au lucit . . .

Iubesc si sunt iubitti

V. Alesandri.

Resultatul comparatiunii acesteia este urmatoriu: Cele opt sire citate den poesior'a Dlui Vulcanu sunt compuse den cascature, si nu contin neci pic de poesia; éra versurile den Alesandri contin poesior'a cea mai sublima, in care nu se afla neci o cascatura. Cascaturile acestea se repetiesc cu multimea in poesiiile autorului nostru den sir in sir, den strofa in strofa. Cei ce lo vor citi, se vor incredintá despre acést'a.

Mai esto de observat, cumca autorul elidéza in cascature de multe ori vocalele acelea, cari n'ar trebuise se elidese numai de cat: d. e. „p'un“ in loc de „pe-un“, cãci e si u se léga fórte lesne unul cu altul intr'un diftong; in alte cascaturi inse, unde se cere numai de cat,

ca se se elidese unul den ambele vocale, pentru ca se se nimicéseca cascatur'a, pastréza dsa ambele vocale, desi nu se pot impreuná intr'un diftong d. e. cand se 'ntalnesc doi a, de'ntré cari cel premergatoriu este a nasal (cirilicul ior), éra cel urmatoriu a primitiv, d. e. „Dupa-aceea“, in loc de „dup'aceea etc. Nesuferibile sunt cascaturile acelea, cari custau séu din doi a primitivi, de'ntré cari neci unul neci altul nu se póte apostrofá precum in strofa a treia den:

„Longin.“

Vai tie o! Dacie, resbun'a 'a fi amara. etc.

Séu din doi o de aceea-si insuire, precum in strofa a patr'a din poesior'a:

„Scris' am carte.“

Ca sã n'am óra buna. etc.

Tot asiá unde se 'ntalnesc doi u plini dintre cari neci unul neci altul nu se póte apostrofá. Dara cascatur'a cea mai uriciósá este aceea, ce costa din mai multe de cat dóue vocale nelegate la olalta, precum in strofa a patr'a de'n:

„Ascépta rogu-te.“

Cã o iubesc, cã o ador. etc.

Nu voui se dic cumca intr'o limba atat de móle, cum este limb'a nóstra, s'ar poté face versuri fara neci un hiat, ci voui se dic, cumca hiaturile trebuie se se'ncungiure cat numai se póte de'n partea poetilor, cãci spre scopul acést'a li fac apostrofariile si legatur'a alor dóue vocale intr' un diftong o indemanare fórte mare, si atat'a iscusintia se cere de la fie-care poet, daca voiesce se produca placere la cetitorii versurilor sale. Acolo inse unde nu se pot nimic cascaturile neci prin apostrofare, neci prin legatura, trebuie se-si caute alte cuvinte, cari nu produc cascaturi. In modul acést'a se pot imputiná si delaturá cascaturile. Dara procedur'a acést'a cere rabdare si ostenéla mai multa, fiind cã neci poesior'a nu este atat'a de usióra, ca s'o improviseze cine-va stand pe-un pecior, dupa cum ne invétia marele Oratiu.

(Va urmá.)

frunte, in colib'a sa, ori-ce potere a coronei. Cadia, dens'a, in ruine, fie invelisiulu ei strapuns, ast-fel in cat ventul se siuiera si ea se se sguide supt loviturele fortunei, intrarea ei romane totdeun'a interdusa regelui Anglitterii. Vedeti, d-lor, ca acele legi binefacatorie nu fac nici distinctiune cand este vorb'a de domiciliul cetatienui, intre palatul cel mai stralucit si colib'a cea mai umilita. Intrarea regelui, este interdusa in genere. — Nu este totul, Lordul Chatham adauga anca: „Tote puterile statului sunt obligate a se oprí inaintea pragului acesteia casutei delabrata. — Nu este ore adeverat ca domiciliul cetatienui, in Anglittera, este mai tare de cat ori ce forteretia, caci, d-lor, care alta cetate pote resiste in contra tuturor puterilor cate se gasesc in statul Anglitterii.

Constitutiunea noastra, in art. 15, dupa cum cunosceți degia, decide ca: „domiciliul este neviolabile.“

„Nici o vizitare a domiciliului nu se pote face de cat in cusurile anume prevedute de legi si potrivit formelor de ea prescise.“

Inviolabilitatea domiciliului a fost preveduta si de Conventiunea din Paris. Este suficienta se ve aduc a minte, cu tote acestea, ca nici odata domiciliul n'a fost mai mult violat de cat sub domnia acestei conventiuni. — Cand, d-lor vetr'a cetatienui a fost, mai mult, nesocotita? Si cate acte de infamia n'au rezultat din acel arbitrarism? De cate ori si in cate ronduri, domiciliurile redactorilor n'au fost violate si actele, pana la secreturile familiei, n'au fost rosfoite, fara rusinare, urdindu-se piri pe alte acte disimulate, asverlite, de agentii politiei, in domiciliurile onestilor cetatieni. Si asupra acestui punct, d-lor, sunt nevoit a repeti acelasi refren: Constitutiunea noua va romané si dens'a, fara taria, daca nu veti sci se apretiti acosta santa garantia ce vi se da prin constitutiune, domniei-vostre, familiei, ingradirii caselor si, in fine, ca se me serv de spresiunea lui Cicerone, dieilor penati! Da, domnilor, constitutiunea va remané muta daca legi posteriori nu se vor promulgá ca se desvolte si se armonizez principiile ei cu legile existenti. Aceste dorinti ale nostre, gasesc ecoul lor chiar in noua constitutiune care cere imperios (ali. 2, art. 15) ca domiciliul se nu fie calcat de cat „in casurile anume prevedute de lege si potrivit formelor de ea prescise.“

Dara unde sunt legile ce reguléza acosta materia? Care sunt acele forme? Este, neaparat evidinte, ca legiuitorile comanda confectionea acelor legi, prin a caror'a promulgare numai se va dá vietia, taria, dainuirea intr'un cuvent pactul nostru sociale!

Spresiunea de domiciliu nu trebuie luata aici in sensul restrins de acea „relatiune juridica, de acel raport ce existe intre persoana si loc, unde dens'a si-escrita sum'a drepturilor sale.“ Nu, d-lor! Prin domiciliu trebuie se intielegem ori-ce loc unde se afla o persoana, fie chiar acidintale! Intr'un cuvent, imitand pe Napoleone I putem dice, prin analogia, ca, acolo unde reside o persoana, acolo se afla domiciliul seu, precum, dicea marele generariu ca, acolo, unde se gasesc stindariul Franciei, acolo este Francia!

Acum ca am sfarsit, d-lor, me gasesc detoriu a ve multumí de buna vointia cu care m'ati primit, permitiendu-mi a nu ne separa, de asta data, fara a pune in vedere ca trebuie, d-lor, ca cetatieni ce traim in guvernament constitutiunale, se depunem tota activitatea si capitalul nostru in spriginul machinei Constitutiunale. V'am vorbit in trecut despre Englitter'a. Asiu comite o erore din cele mai blamabile daca nu v'asiu face cunoscut ca, in Englitter'a, Natiunea este totul; pe cand la noi suntem constrinsi a resturna acosta frase si a dice ca daca se mai misca ceva in tier'a noastra, guvernamentele imprima impulsionea, de ar fi ea cat de slaba.

In Englitter'a, scoli, marina, stabiliminte de bine-faceri, cai ferate, cesarme, societati anonime in nume colectiv, tote domnilor, tote se invertesc, se misca, prosper, prin capitalurile partecularilor. Nu ve mirati! Spiritul de asociatiune a tot poteric, care nici existe la noi, da nascere acestor fenomene.

Activitatea care este in Englitter'a, esta atat de mare, in cat dupa un calcul aproximativ a unui autore insemnat, un cetatien Engles, nu sacrifica repausului de cat a un'a suta parte din timpul seu. Ca se va dau o idea, domnilor, de cate am onore a ve face cunoscut, bine-voiti si cititi in uvrugiulu lui *Lacien*

Davesies de Pontés (Etudes sur l'anglitterre pag. 411.) Atunci, domnilor, ve veti convinge ca un popor ca acela al Englitterei, unde vietia lui este adevrata vietia, tirania nu pote dainui! Prin activitate si munca, numai omul si asiecura independentia sa. Prin respectul *pentru, munca, omul* si comericiul si industria si profesiunea liberale va infori.

Inceteze numai splótarea omului prin om si atunci codicele neperitorie ale legiuitorului Crestin vor deveni codicele universale. Atunci domnilor, legile draconice se vor nomioi, caci parabódele lui Crist vor imblandi moravurile, precum sunetele unui instrument dulce imblandise animalile cele mai selbatice!

G. Petrescu.

Economia.

Tergul de Viena.

Mierea cruda d'in Ungaria 14 fl. 50—15 fl. 50 cr. v. a. de centenariu; cea galbena 16 fl. 50 — 17 fl. 50 cr. v. a. Din Banat nu fu la terg.

Cér'a din Ung. si Ban. 112—115 fl. de cent.

Peile de vaca uscate 47—49 fl. v. a. de cent.

Córnele de bou 47—49 fl. de cent.

Lan'a din Transilvania 122 fl.; Jalomitia 94 fl.; Romania-Marc 88 fl.; Romania-Mica 78 fl.; din Banat 60 fl.: lan'a tigia din Banat 75 fl. de centenariu.

Pér de capra din Romania 22—24 fl. de cent.

Pérul de cal, calitate prima 114—120 fl., ultima 33—36 fl. de cent.

Rapiti'a din Banat 5 fl. 75 — 6 fl. mesur'a austriaca (metia.)

Trentiele, calitatea prima 9 fl. 25 — 9 fl. 75 cr. de cent.; cea ultima 6 fl.—6 fl. 50 cr.

San Nicolaul-Mare 6/18 Sept. 1866.

(*Pretiu bucatelor.*) In decursul septemanei acesteia trecura bucatele cu urmatoarele pretiuri: graul curat cu 9 fl. 40 cr., graul seccaretiu pentru pane cu 8 fl. seccara nu era, curudiul cu 6 fl. 20 cr., ordiul 4 fl. 80 cr., ovesul cu 3 fl. 20 cr. v. a. sinicul. (un sinci are doue chible, cubule, séu metiuri).

Pre la noi domnesce de asta primavera o seceta mare, a careia triste urmari le aréta destul de evidinte racólt'a cea nefavoritorie si cu totul rea. Acosta seceta den si in presinte spre daun'a bietilor locuitori den giurul acestui cere si tienut altcum roditoriu, si in urmarea ei nu numai venele mai insemnate de apa d. e. Mlenisceea, Culacea, ci si si riurelul Ranea, care curge pre medilocul orasiului si era pan' in anul acest'a plin cu apa afunda, au secat intr'atafa, in cat in presinte servese de pasiune vitelor pre unele locuri, ce nu tien minte nici ómenii cei mai betrani. Papsioiul, precum si canep'a au inipilit tare pre multe locuri necitulei nu se afla. Cartofi — crompi — fasula, linte, mazare si alte legumi ni lipsese cu totul, numai in curechii avem pe unele locuri sperantia, inse cam putiena. Pasiunea e de tot slaba, si multi cari au oi sunt siliti a le maná pre alte locuri indepartate, pre unde erau ploii in abundantia. Pre langa astfel de impregiurari apesatorie acceptam cu superare un an mai infioratoriu, de cat cel de'n 63.

Agricultor.

VARIETATI.

Matica Slovenska. Numele acestei societati e cunoscut publicului roman, cat si aptivitatea ei pentru desvoltarea sentimentelor nationali la poporul slovac al Ungariei, tienind la cultura acestuia. Acosta societate fini adunarea sa generala de estimp in 14 l. c. in Tur. S. Martin. D'intre obiectele multe de cari se ocupa, amintim unul, si-are interes si pentru noi, am fi indreptati a luá essemplu de la procedur'a lor. Acest obiect fu: Un membru al societatei facu propunerea ca de óra-ce Consiliul reg. de locutientia din Buda a refusat cererea societatei pentru spriginire din fondul tieriei, precum se spriginese cele multe reunini magiare de cultura, refusand Consiliul totodata si cererea pentru eliberarea de plata portului postale al corespundintielor so-

cietatei — deci amendoue cererile se se renóiesca. La acosta propunere se decide ca cererile se se trimita dietei Ungariei, dupa intrunirea acesteia, rogand'o ca Matica Slovenska se fie primita intre acele institute ale tieriei, cari capeta subventiune din fondul tieriei.

— *Bibliografia.* „Q. Horatiu Flacu, comentat in limb'a romana de Zaharia Columbu, dr. in filosofia, profesore de limb'a latina si romana la liceul den Jasi, cartea I.“ A esit de sub tipariu, se afla de vendiare in mai multe librarii, pretiul 70 cr. v. a. Precum intielegem, d. autor trimise cate un essemplariu tuturor bibliotecelor institutelor romane. Mai pre larg' despre acest op vom vorbi in foisiora.

— *La gimnasiul din Blasiu,* capetam scire, ca cu inceputul anului scolaric presinte se insciserá 339 de teneri, dintre cari la 30 de insi venira de la alte scóle. Numerul acest'a alaturat cu cel din anul trecut se aréta mai mic; caus'a e, ca multi mérsera la alte gimnasie, unii se insciserá inea in decursul anului la cursul pedagogic, éra altii din caus'a seraciei se aplicara la diverse specialitati de meseria. Numerul tenerilor de la scólele normale suie preste 150, asiá cat Aten'a romana si estimp e cercetata de un numer frumos de tironi ai Minervici. — Statul personal al profesorilor remase ca in anul precedent, cu exceptiune numai, ca d. prof. Ioan Popescu fu stramutat din gimnasiu la teologia in locul repausatului in Domnul prof. Iosifu Tarta; la gimnasiu veni d. prof. normal Vasiliu Crisianu, éra in locul acestuia se denumi d. teolog absolut la academi'a vienesa Gregoriu Serbu. „Sion. Rom.“

— „Zukunft“ primese din Becicherecul-Mare o corespundintia, care dice, ca toti serbii indreptati in politica vor face petitiune — care ova redige dl Stratimirovics — catra Mai. Sa in care se faca protest contra negociarilor magiariilor cu cercurile mai inalte in numele tuturor nationalitatilor, si totodata se esprime dorint'a, ca, daca se fac astfel de negociatiuni, se se invite la acelea si barbati increditiu ale celor'a lalte natuni. Mai departe se se roge ca, dupa ce se va conchiamá dict'a ung., decisiunile congresului serbesc den 1861 ca propusetiune reg. se se astérna spre decisiune si inarticulare.

Institutul

„Betti si Marie Fröhlich“

Institut mai inalt pentru creșterea fetelor.

in Viena, (Stadt, Franciscanerplatz nr. 1.

véra: in Heleuenthal, langa Baden, Karlsgasse nr. 166.)

Institutul acest'a ce existe de 17 ani si e renunit in cele mai indepartate cercuri, ce se bucura si de autorizarea in. c. r. guvern precum si de repetitele laude prin diferitele foi publice d'in Austri'a si Germani'a, este in stare prin esperintia de mai multi ani, prin numeroase caletorii pe tot continentalul Europei de mediloc prin base materiala asecurata, prin organizatiunea cea mai acomodata si prin alegerea puterilor celor mai bune de instruire a garantá pentru educare completa scintifica si so-

— *Ghuma* din „Fl. Bl.“ Un cetatién merse la vecinul seu si lu rogá se i imprumute trasur'a si caili sei pre diu'a urmatória la insuratiunea fiului seu. Vecinul i respunde: caili mei sunt pre buni apoi la uspetiu se mana iute, mi frica ca se vor strica; deci nu ti-i pot dá la ospetiu, ci cand vei avó dta pre cineva de ingropat, bucuos.

— *Multiamire publica.* Subscrisul in somn de recunoscentia pentru pre parintescul scut a dlui asesore la trib cott. din Oradea-Marc Petru Pavel, sub care fusei in stare a absolvá, ca orfan, gimnasiul superior, am cea mai mare placere a aduce multiamire pre bunului meu scutitoriu, dorindu-i totodata si vietia indelungata spre mangaiareasi scutirea mai multor orfani. Georgiu Tulvanu gimnast absolut.

Viena, 25 septemb. Burs'a de sér'a de la 24 l. c. Imprumutele de stat cu 5% 55.80, — 56.—. Oblég. desarcinarii de pament ung. 66.50, — 67.50. transilv. 63.50, 64.50; Ban. temes. 66.50, 67.—; bucovin. 64.—, — 65.—, Galbenul 6.14—6.16; Napoleondori 10.31—10.32; Imperiali rusesci 10.55, 10.60; Argintul 127.75—128.—.

Repunsuri. Dlui cu disertatiunea „Ceva despre u.“ Sunt nisee sminte in ea, presupunem ca sunt de péna, deci binevoiesce a o receti, séu a ne inscintia daca e s'o dam in form'a d'acó. Ar fi binevenita. — Dlui P. G. in C. Materialul despre sinod e bun fórte, inse interesant ar fi numai daca s'ar intempra se se adune atare sinod, deci tote de acest cuprins le rezervam pe atunci. Acú ar insemná a ne tergiu pre pelea ursului, cand ursul e la munte. — Dlui capelan campestru I. D. in Sachsenfeld. Incetand post'a militara (Feldpost) nu am sciut unde ve aflati. Ve rogám se reclamatí nefrancat totdeun'a cand schimbati locurile. Binevoiesce a face acosta cunoscut tuturor dlor respectivi, caci noi nu scim unde se afla.

Doi teneri gasesc aplicare

In negociatori'a de moda a subscrisului se potfese pentru aplicare doi invetiacei, cu conditiunile urmatoarie:

- 1) Se fie prestecut anul 12 al etatei (verstei)
- 2) Se aiba cunoscentia deplina a limbelor: romana, magiara, si in catva a celei nemtiesci.
- 3) Se fie absolvat scóla reale inf. séu cel putien trei clase gimnasiale.

Doritori de a competi sunt inscintati prin acosta a se adresá catra subscrisul pana in finea lunei cur. verbaliminte ori in scris, deslucirile mai pre larg la dorint'a cutarua se vor dá prin epistóla privata.

Beiusiu — Bolényes — (cottul Biharei) 13 sept. 1866. (3—3) Demetriu Fekete **Negreanu** negociatoriu

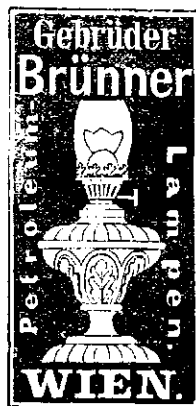
ciala a invetiacelelor lui, cari se instruéza deosebit si in sciint'a religiuonarie. Religiunea gr. or. se propune deosebit in tota septemana de preotul grecesc local. Orenduél'a acosta nu esiste pana acum nici intr'un institut. Desvoltarea fisica se asecura prin localitatile institutului fórte acomodate pe loc liber langa pare si prin o locuintia de véra stabila in cel mai frumos tienut al Vienei (in cas'a propria de la tíera.)

Programe deslucitorie cu tarif'a completa si fórte moderata a pretiurilor, se trimit gratis la dorint'a fiesce-caruia.

Subscrisul ca roman si ingrigitoriu pentru mai multe damicele ce prin recomandatiunea mea au intrat in institutul acest'a, pot sél recomand tuturor parintilor ingrigiti de creșterea ficelor lor.

B. G. Popoviciu,
Wien, Fleischmarkt 15.

Lampe de petroleu

cu ce ma. eminenta constructiune. Fasonulu cel mai nou si elegant cu cele mai moderate pretiuri de fabrica d'in prim'a c. r. priv.

fabrica de lampe de oleiu austriaca

a firmei:

GEBRÜDER BRÜNER

in Viena

Magazinulu: Cetate, Kärntnerstrasse Nr. 46 Heinrichshof.

Fabric'a: Mariahilf, Magdalenenstrasse Nr. 10.

Sticle cilindrice d'in cea mai buna calitate de iaga, prearse, in negociu vinu nainte sub numirea: „cilindru de phónics (Phönix-Cylinder) proveduite cu semnulu nostru B pecum si tote obiectele de sticla ce se tinu de lampa.

Depositu de materii ardietorie pentru salonu d'in petreolu curati-american si oleu solar in calitatea cea mai buna pentru cele mai moderate pretiuri locale in transito-magazinulu nostru. — Liste de pretiu si depingeri de lampelu nostre se tranit pofitorilor franco.

Fratii Brüner.